

PROLOOG

Hilton Head, South Carolina

Ik heb nooit dagboeken bijgehouden, en ik vertel dit verhaal niet omdat het een verplicht nummer is in het kader van de ontwenningsskuur. Ik vertel het omdat het nu eenmaal mijn verhaal is en opgeschreven moet worden voor het geval ik op een dag een opstandig kind zou hebben dat een hekel aan mij heeft en mij verwijt dat ik een makkelijk leventje leidde.

Op het eerste gezicht lijkt het over drie korte, of juist lange, weken uit mijn leven te gaan; het is maar hoe je het bekijkt. Maar in werkelijkheid is het verhaal veel gecompliceerder, zoals alle verhalen.

Het gaat over mijn moeder en mij en over wording.

Het is ook belangrijk *waar* ik schrijf. Ik verblijf in het strandhuis van de familie. Terwijl ik op mijn laptop werk, kijk ik door het raam naar de oceaan. Dit is wat ik zie: een van mijn zusters, Abbie, zit bij het zwembad met haar oudste zoon Bobby op schoot en leest voor uit het kinderboek dat ik Bobby vorige maand voor zijn derde verjaardag gaf.

Ik ben hier een maand lang, maar het is niet alleen maar een vakantie. Ik heb mijn studieboeken van de opleiding tot dierenarts meegenomen, zodat ik kan studeren. Als ik schrijf, zitten er zeer toepasselijk een hond en een kat naast mij, die de laatste twee jaar een moeizame vriendschap hebben opgebouwd.

Ik wist dat ik inspiratie zou krijgen als ik hier aan de grote familietafel zou zitten en over het strand zou uitkijken. Ik herinner me hoe moeder die zomer op dezelfde plaats zat, met haar ezel en palet, en de groene sjaal die over de stoel hing.

En de schetsboeken. Natuurlijk, de schetsboeken.

De schilderijen zijn er nog, beneden. En de fietsen. Ik ben gek op die oude fietsen. Zij zijn ook belangrijk in mijn verhaal.

Ik denk dat ik dit ook schrijf omdat ik kinderen wil helpen die op het punt staan op te geven en ouders die dat misschien al gedaan hebben, om me ervan bewust te worden dat je nooit kunt weten hoe het afloopt als je midden in de pijn zit.

Als ik nadenk over mijn leven en dat van mijn moeder, ben ik blij dat wij niet hebben opgegeven. Het zou gekund hebben, om wel honderd verschillende redenen.

Daar denk ik aan, en dan zie ik hoe Abbie opstaat, de kleine Bobby bij de hand neemt en naar het strand loopt. Ik kan hun voetstappen zien verschijnen – die heel kleine naast de grotere – en ik wil ze wel toeschreeuwen dat ze van de wandeling moeten genieten. Alsjeblieft, geniet ervan!

Er is nog een reden waarom ik mijn verhaal wil vertellen, namelijk omdat ik geleerd heb dat de persoon die je vanuit de spiegel aankijkt, kan veranderen. Het is belangrijk om jezelf van tijd tot tijd te observeren, zonder het tot een obsessie te laten worden. Gewoon in de spiegel kijken om je bewust te zijn van wie je eigenlijk ziet.

Ik kan niet in een spiegel kijken zonder aan Megan te denken. En dan denk ik altijd aan de tafel van mozaïek en de lange Schotse muur met zijn vervallende stenen, en zoveel andere gebroken dingen in mijn leven. Ik zeg dan tegen mijzelf: *Soms is het breken van dingen wreed, soms is het noodzakelijk, en soms is het alleen maar een ongeluk.*

Nu dit gezegd is, ben ik naar mijn idee klaar om te beginnen.

*Where are the songs of Spring? Ay, where are they?
 Think not of them, thou hast thy music too –
 While barre'd clouds bloom the soft-dying day,
 And touch the stubble plains with rosy hue ...
 And full-grown lambs loud bleat from hilly bourn...*

John Keats, To Autumn

Atlanta, Georgia, juni 2001

Ergens in mijn slaapdrongen onderbewuste hoorde ik een doordringend gerinkel. Zonder mijn ogen open te doen tastte ik over het nachtkastje tot ik de telefoon had gevonden. 'Ja, wat is er?'

'Ellie Bartholomew! Lig je nog in bed?! Je had beloofd naar mama te gaan, in het ziekenhuis!'

'Rustig, rustig, Abbie,' mompelde ik. Ik wilde mijn zus net een uitbrander geven omdat ze me midden in de nacht wakker maakte, toen ik merkte dat de zon al helder scheen en mijn wekker 9:27 aanwees. 'Ik ben pas na tweeën in bed gekropen. Je weet hoe dat gaat in Jeremy's.'

'Dat is niet het type restaurant waar ik veel kom.' Abbie wachtte even en ik bleef halsstarrig zwijgen. 'Nou ja, maar zorg alsjeblieft dat je niet te laat bent. Ik reken op je, en papa ook. Als ik kon, zou ik zelf gaan...'

'Ik weet het, ik weet het. Bobby heeft koorts en je wilt hem niet alleen laten. Je hebt het me gisteravond allemaal uitgelegd.'

Met de draadloze telefoon in mijn hand stapte ik uit bed, liep naar de keuken, deed de koelkast open en pakte een blikje cola. Nadat ik het lipje omhoog had getrokken, nam ik een grote slok.

'En vergeet de schetsboeken niet.'

'Ik heb ze klaarliggen,' kreunde ik. In werkelijkheid had ik ze vergeten als Abbie er niet over begonnen was.

'Bel me vanmiddag even om te laten horen hoe het gaat, goed?'

‘Ja, best. Maar het hangt ervan af hoe laat ik thuiskom. Ik moet om vier uur naar mijn werk.’

‘Goed, Ellie,’ zuchtte ze. ‘Bedankt.’

Abbie was achtentwintig. Met haar man Bill en anderhalf jaar oude zoontje Bobby woonde ze in Grant Park. Ik stelde me voor hoe ze met Bobby op haar heup bij de telefoon stond en snel even zijn voorhoofd controleerde. Haar perfect gevormde gezicht zou zorgrimpeltjes vertonen. Zorgen om ma, om Bobby en om het kind dat ze in haar buik droeg.

Ze had een moeilijke zwangerschap, kon geen eten binnenhouden en was tegen de zesde maand zelfs twee pond afgevallen. Ze zag eruit als een geraamte met een voetbal in haar buik, en plotseling wilde ik dat ik niet zo cru tegen haar was geweest.

Mijn andere zus, Nan, heethoofdig en lief, was vijfentwintig en had kort bruin haar. Ze woonde in Chattanooga, ongeveer anderhalf uur rijden van Atlanta. Haar man, Stockton, had net zijn rechtenstudie aan de universiteit van Virginia afgerond en werkte bij een tamelijk bekend advocatenkantoor. Nan gaf les aan een meisjesschool en had onlangs ontdekt dat ze zwanger was. Een grote verrassing: Nan wilde zeker tot haar dertigste geen kinderen.

En dan was ik er nog, Ellie, twintig jaar en vrijgezel.

Ik waste mijn gezicht met koud water, haalde de handen door mijn verwarde haar en kleepte me aan. Hindsight, de kat, kronkelde om mijn benen en miauwde.

‘O, schiet op!’ zei ik. ‘Jij weet heel goed dat ik er als een berg tegen opzie om naar het ziekenhuis te gaan.’ Ik liep terug naar de koelkast, pakte een open blikje kattenvoer en lepelde wat in haar schaalte.

Hoewel ze het niet hardop had gezegd, galmden Abbies stilzwijgende waarschuwing na in mijn oren. *En trek alsjeblieft iets fatsoenlijks aan zodat je mama niet in verlegenheid brengt.*

Maak je geen zorgen, Abbie, zei ik terug. Ik zal de plichtsgetrouwe dochter zijn. Ik zal jou niet voor schut zetten en niemand teleurstellen...

De lucht was al staalblauw en de zon beloofde de stad weer in een ijzeren greep te houden. Zelfvoldaan keek ik snel op mijn horloge terwijl mijn kleine Hyundai over Peachtree Road naar het ziekenhuis zoefde. Drie minuten over tien. Ondanks mijn late start lag ik nog voor op het

schema. *Alsjeblieft, Abbie!* Ze had gezegd dat ik niet vóór half elf moest komen: de chemokuur zou pas om elf uur beginnen. Eén ding was zeker: ik wilde er niet te vroeg komen. Voor een rood stoplicht liet ik mijn ogen over de twee spiraalbanden van de schetsboeken glijden, naast mij op de passagiersstoel.

Plotseling besloot ik niet de parkeerplaats van het ziekenhuis op te draaien, maar de Peachtree Road verder af te rijden. Ik keek naar de indrukwekkende skyline met zijn moderne wolkenkrabbers en het mooie, gelaagde IBM-gebouw dat als eerste in de verte verscheen toen ik de bocht langs Collier Drive nam. Atlanta! Ik kwam langs de plek waar vroeger een klein café gevestigd was, de Bierfles. Jaren geleden werd het afgebroken om plaats te maken voor modieuze appartementen – de makelaars noemden het *lofts* – die hier langs één kant van Peachtree stonden. Met het raam open om de lentebries binnen te laten, reed ik verder over snelweg 85. De weg werd smaller en splitste zich, de gebouwen werden groter en de straatnamen maakten plaats voor nummers. Eighteenth Street, Seventeenth Street... nadat ik de auto in een parkeerhaven aan de Sixteenth had gezet, stapte ik uit.

Rechts stond het High Museum, een smetteloos wit, cirkelvormig gebouw. Richard Meier had voor het ontwerp de Pritzkerprijs ontvangen, de hoogste onderscheiding op het gebied van architectuur.

‘Het is zelf een kunstwerk, iets om te bewonderen en te bestuderen, als een beeldhouwwerk,’ had moeder vaak gezegd.

Ik liep het gebouw in.

‘Hé, dag Ellie,’ zei de vrijwilligster achter de balie, ‘wat leuk om je weer eens te zien na al die tijd.’

‘Dag mevrouw Wade.’

De vrouw leunde over de balie en fluisterde: ‘Hoe gaat het met je moeder?’

‘Goed. Ze is vanmorgen in het Piedmont ziekenhuis. Ik ga straks naar haar toe, als ze de chemokuur krijgt.’

Mevrouw Wade glimlachte meelevend. ‘Doe haar de hartelijke groeten en vertel haar dat de dameskring van St. Philip voor haar bidt.’

‘Zal ik doen,’ mompelde ik. Mijn keel was plotseling droog geworden.

In de ruime hal waar het glazen dak het zonlicht doorliet, nam ik de gebogen opgang naar de tweede verdieping, waar de schilderijen van

mijn moeder en grootmoeder hingen. Ik staarde naar het zelfportret van mijn grootmoeder, Sheila Middleton, op achtendertigjarige leeftijd. Ze droeg een rode, satijnen jurk die haar slanke gestalte mooi liet uitkomen, hield een palet in haar hand en keek terug met sombere, jadegroene ogen achter haar volle, donkere wimpers. Haar kastanjebruine haar was in een Franse vlecht opgestoken. Er speelde een glimlach om haar mond die niet oprecht leek. Ze keek eerder afstandelijk of bezorgd dan gelukkig.

'Je grootmoeder heeft dat in het laatste jaar van haar leven geschilderd, nadat ze een paar dingen over zichzelf ontdekt had,' vertelde mijn moeder mij ooit. Wat betekende dat?

Naast het schilderij hing een plaquette: *Sheila Middleton (1924-1962)* met daaronder de volgende toelichting:

Sheila McKenzie Middleton, bekend portretschilderes uit Atlanta, kwam om tijdens de tragische vliegtuigramp op Orly, op 3 juni 1962. De drie hier getoonde schilderijen geven een indruk van de grote stijlverscheidenheid die Sheila Middleton na haar dood beroemd maakte.

Sheila Middleton was een van de eerste kunstenaars uit Georgia die experimenteerden met kunst als therapie bij geestesziekten. Andere werken van de kunstenares zijn te bezichtigen in een privé-galerie in Resthaven, een sanatorium in de bergen in Noord-Georgia, en in de Mount Carmel kerk in Grant Park, Atlanta.

Ik bekeek het schilderij *Joie de vivre*. Het was een landschap met een villa in Italiaanse stijl, het Swan House, nu een beroemde plek in het historische centrum van Atlanta, pal naast het huis van mijn grootouders. Het volgende schilderij, *Lenteboeket*, liet het statige, uit rode steen opgetrokken landhuis Resthaven zien, waar mijn grootmoeder als patiënte veel tijd had doorgebracht.

Het laatste werk was altijd mijn favoriet: mijn moeder, Mary Swan, als kind van drie of vier jaar oud op een schommel aan een boom achter het huis van mijn grootouders. Haar blote voeten steken naar voren en lijken zo uit het doek van het schilderij te kunnen springen, terwijl ze achteroverhangt op de schommel. Ze kijkt vrolijk.

Daarna kwam het werk van mijn moeder, *Mary Swan Middleton (1946-)*. Moeder hield als kunstenaress haar meisjesnaam aan, hoewel ze bijna dertig jaar met vader was getrouwd.

Mary Swan Middleton, dochter van Sheila Middleton, rondde in 1968 haar studie aan de kunstacademie van Hollins College af. Zij is vooral bekend om haar heldere kleurgebruik en het gebruik van symboliek in alledaagse voorstellingen.

Het eerste werk, Mei '68, werd tijdens de studentenopstand van mei 1968 in Frankrijk geschilderd...

Ik was geen kunstenaress. Absoluut niet. Ik had geen greintje creativiteit in mijn lijf.

Het schilderij dat ik wilde zien heette *De Schuilplaats*. Later in de zomer zou ik met mijn moeder naar Schotland gaan, naar het veld waar het schilderij gemaakt was. Ik had wel het een en ander gehoord over haar reis door Europa in 1968, de reis die ze nooit echt afmaakte. Het waren verhalen over de studentenopstand in Parijs, drugs in Amsterdam en zelfontdekking in Schotland, maar mijn gevoel zei me dat ik niet het hele verhaal te horen had gekregen.

De Schuilplaats was een beetje een vreemd schilderij. Het was een landschap, met glooiende grasheuvels op de achtergrond en een diepblauwe lucht; je kon zien dat het herfst was, door de bladeren op de grond. Het belangrijkste onderwerp van de afbeelding was een lage, stenen muur die vanaf de linker bovenhoek naar het midden van de rechter zijkant over het doek liep. Moeder kon enorm uitweiden over de bouwtechniek van de muur, die helemaal zonder cement of wat ook gestapeld was, maar dat interesseerde me niet.

Het mooiste van het schilderij vond ik het lammetje in de rechter bovenhoek, dat zijn kopje scheef hield als een spaniël en naar iets op de voorgrond leek te kijken. Het lam was een klein onderdeel van het hele schilderij, maar mijn moeder schilderde het gedetailleerd, met de pootjes stijf en naar buiten geplaats en een verbaasde of misschien angstige uitdrukking op zijn kop – dat kon ik niet uitmaken. Het lam keek naar de linker onderhoek van het schilderij, waar een deel te zien was van wat een bruin en wit oor leek. Het zou van een hond kunnen zijn, of van een

koe of een ander schaap. Zoals ik al zei, het was een vreemd schilderij, maar het intrigeerde me niettemin.

Ik had mijn moeder misschien moeten vragen naar het verhaal achter het beeld, maar de waarheid was dat ik het niet wilde weten. En van alle mensen met wie ik naar Europa zou kunnen gaan, was mijn moeder wel de allerlaatste die ik zou kiezen.

Om twee minuten voor half elf haastte ik mij terug over Peachtree Road, om mijn belofte aan Abbie na te komen. Acht minuten later rende ik buiten adem de kamer van mijn moeder binnen, die zij deelde met een vrouw van ongeveer zestig jaar oud.

‘Kijk, hier zijn ze, ma,’ zei ik en legde de schetsboeken op haar schoot.

Ze nam ze in haar handen en keek ernaar. Nee, ze streelde ze teder, terwijl er tranen in haar ogen kwamen. ‘Wat een heerlijke manier om de tijd door te brengen, nu ik hier toch moet blijven.’

‘Hier’ was kamer 532 op de afdeling oncologie van het Piedmont ziekenhuis. Ze had al zeven keer een chemokuur gehad. Na de tweede was al haar haar uitgevallen en nu stond er een stijlvolle, half lange kastanjebruine pruik met rode accenten op een standaard naast haar bed. Ik moest toegeven dat hij veel weg had van mijn moeders echte haar.

Maar ze droeg de pruik niet graag, vooral niet als het weer een beetje benauwd was, en Abbie had haar een prachtige groene sjaal gegeven die speciaal voor kankerpatiënten werd gemaakt. De kleur was bijna hetzelfde als die van haar ogen. Ze zag er haast waardig uit, rechtop in haar ziekenhuisbed, met de sjaal om. Op de donkere kringen onder haar ogen en haar vermagering na zag ze er tamelijk goed uit, als je bedacht wat ze allemaal had doorgemaakt.

Mijn moeder had borstkanker. Het werd ontdekt tijdens een routinecontrole en een halfjaar geleden waren haar beide borsten afgezet.

Haar ogen schitterden. ‘Wat lief dat je gekomen bent, meid. Je ziet er goed uit. Volgens mij ben je een paar pondjes kwijtgeraakt sinds de laatste keer dat ik je zag.’

‘Ik wilde dat het waar was, ma, maar bedankt.’ De woorden kwamen er harder uit dan ik bedoelde.

Haar glimlach bleef onverstoort. ‘Nou, dan zullen we maar. Begin maar met het eerste boek, van je grootmoeder Sheila.’

Abbie had besloten dat ik de laatste chemokuur van mijn moeder op deze manier moest doorbrengen: met het plannen van onze trip naar Europa aan de hand van de schetsboeken die mijn grootmoeder en moeder tijdens hun reizen van 1962 en 1968 hadden gemaakt.

Er kwam een verpleegster binnen en we begroetten elkaar.

Mijn moeder huiverde even toen de naald werd geplaatst, glimlachte en bleef mij aankijken. 'Gelukkig is je vader er niet. Hij zou flauwvallen.'

In de familie ging wel een dozijn verhalen over mijn vader van één meter tachtig die vaak flauwviel bij het zien van een naald. Zoals die keer toen mijn moeder acht maanden zwanger was van mij en de dokter in haar oor prikte om de bloedstolling te controleren. Plotseling keek de arts langs haar heen en zei: 'Moet u even gaan liggen?'

Moeder draaide zich om en zag mijn vader met zijn hoofd in zijn handen op de grond zakken. Daarna moest zij, volgens haar, van de onderzoektafel af, wat geen kleinigheid was, en halfnaakt blijven staan terwijl mijn vader ging liggen.

'Ik heb hem gezegd dat hij vandaag niet moest komen. De laatste keer werd zijn gezicht groen en geel terwijl hij net zoals jij naast mij zat en mijn hand vasthield.' Ze glimlachte. 'Ik heb hem aangeraden na het werk negen holes te gaan golfen met oom Jimmy. Tegen die tijd moet ik wel weer thuis zijn.'

Er werd op de deur geklopt. 'Binnen,' riep mijn moeder.

De deur zwaaide open en Rachel Abrams stapte naar binnen.

'Rachel!' riep moeder uit. 'Wat doe jij hier in vredesnaam?'

'Ik was niet van plan het feestje te missen,' antwoordde Rachel. Haar blauwgrijze ogen keken plagerig. Rachel was haar hele leven al de beste vriendin van mijn moeder, maar ze woonde in New York.

'Jij hebt al genoeg zaken aan je hoofd zonder naar Atlanta te vliegen voor mijn chemo,' zei mijn moeder, maar ik kon zien dat ze het heerlijk vond.

Rachel pakte een schetsboek op. 'Dus je hebt je werk meegenomen? Ben je van plan hier een poosje te blijven?'

Ma stak haar tong uit en onderdrukte een glimlach. Als ze bij elkaar waren, gedroegen deze twee vrouwen van zesenvijftig jaar oud zich als tieners. Rachel was nog steeds een regelrechte schoonheid, met grijze accenten in haar schouderlange, blonde haar. Ze droeg een vaalblauw

zomerpakje dat haar slanke figuur goed deed uitkomen.

‘Zin in iets lekkers? Ik ben onderweg nog even langs de winkel gegaan.’ Ze deed een boodschappentas van bruin papier open en haalde een grote doos van mijn moeders favoriete ijs te voorschijn.

‘Rachel! Daar had je geen geld aan moeten verspillen. Je weet dat ik op dit moment helemaal geen smaak heb.’

Rachel liet zich niet uit het veld slaan. Terwijl ze een lepel pakte, zei ze: ‘Proberen. Ik weet zeker dat je het lekker vindt.’ Op het moment dat moeder de lepel wilde aanpakken, schudde Rachel haar hoofd. ‘O nee, je moet eerst een vraag beantwoorden.’

De ogen van de patiënte schitterden. ‘Kom maar op.’

‘Goed, meisje, wie zei dit? “Ik houd met zoveel van mijn hart van jou dat er niets meer over is om te protesteren”.’

‘Hoe zou ik die regel ooit kunnen vergeten? Beatrice tegen Benedict in *Veel drukte om niets* van Shakespeare.’

Het was een vast onderdeel van hun vriendschap dat ze elkaar met citaten om de oren sloegen van gedichten en toneelstukken die ze op de middelbare school uit hun hoofd hadden geleerd. Ik was nog maar twintig en ik herinnerde me niets van wat ik op school had geleerd.

‘Goed, je hebt het verdiend,’ gaf Rachel toe. Ze ging op de rand van het bed zitten, deed de doos open en begon mijn moeder ijs te voeren.

‘Heerlijk,’ zei ze, met haar ogen dicht. ‘Ik kan het nog proeven ook. Maar over een paar dagen moet ik het natuurlijk nog eens proberen om te zien hoe mijn smaak zich voor en na de chemo ontwikkelt.’

Rachels hand verdween weer in de grote tas en deze keer haalde ze een foedraal te voorschijn dat ze opendeed om er haar zilveren Haynes dwarsfluit uit te halen. Ze speelde snel een paar toonladders voordat de verpleegster met een fronsend gezicht opmerkte: ‘Ik ben bang dat dit niet kan. De andere patiënt heeft er misschien last van.’

‘Nee hoor, laat haar maar spelen,’ zei de andere vrouw. ‘Ik vind het juist mooi. Mijn nichtje speelt in het schoolorkest.’

De verpleegster haalde haar schouders op en Rachel kwam overeind om Bachs beroemde *Jesu, Joy of Man’s Desiring* te spelen. Ik had het haar al eerder horen vertolken – tijdens een bruiloft en een begrafenis.

Moeders ogen werden vochtig en ze veegde een traan weg. ‘Echt Rachel, het is haast te veel.’ Ze sloot haar ogen en liet zich achterover-

zakken in haar kussen terwijl de zachte vibrato's van Rachels fluit de kamer en gangen van de afdeling vulden.

Ondertussen keek ik naar de chemo die vanuit een plastic zak aan een metalen draagstang in de aderen van mijn moeder druppelde.

Toen Rachel uitgespeeld was, applaudisseerden we allemaal, zelfs de verpleegster. Rachel borg de fluit weer op.

'Geweldig. Het betekent zoveel voor mij dat je hier bent,' zei mijn moeder, die de hand van haar vriendin greep.

'Ik moet je weer op de been helpen. Je weet toch dat ik je al opdracht heb gegeven mijn eerste kleinkind te schilderen als Ben of Virginia ooit nog besluiten te gaan trouwen en kinderen krijgen.'

'Ik zal het doen, gratis. *Goede prijs voor een goede vriendin,*' antwoordde moeder met een niet thuis te brengen accent. 'Ik schilder het, ook al is het het laatste wat ik doe.'

Ik denk niet dat ze het bedoelde zoals ze het zei en ik keek geschrokken naar Rachel.

Het was haar niet ontgaan. 'Nou, het wordt zeker niet het laatste wat jij gaat doen, dwaas kind. Ik reken erop dat mijn kinderen heel wat kleinkinderen gaan produceren de komende jaren.' Ze veranderde handig van onderwerp. 'Maar wat wil je nu eigenlijk met die schetsboeken?'

'Heb ik je toch verteld. Ellie en ik gaan de reis afmaken die jij en ik begonnen waren. En we volgen het schetsboek – dat van mijn moeder, en van mijzelf.' Haar stem klonk intens.

'Geweldig idee, Swannee.' Rachel knipoogde naar mij. Ze pakte het schetsboek van mijn moeders schoot en begon erin te bladeren. Toen ze een bepaalde schets vond, hield ze hem triomfantelijk omhoog. 'Mei 1968.'

Het was een tekening van de Eiffeltoren. Zoiets, althans. De toren zelf stond tamelijk klein op de achtergrond. Op de voorgrond stond het geraamte van een uitgebrande auto te midden van tientallen lege krat-ten die langs de Seine verspreid lagen.

'Stakingen! Stakingen overal in Parijs!' Rachel keek mij aan toen ze het zei. 'En rellen. Wilde rellen van doorgedraaide studenten. Honderdduizenden studenten.' Ze sloeg om en het volgende blad was inderdaad bezaaid met mijn moeders koortsachtige schetsen van een complete chaos. Een straat vol met mannen en vrouwen, politie, omgegooide

auto's, omstanders en toekijkers uit de ramen van appartementen. Overal hing rook in de lucht.

Ik schoof mijn stoel dicht naar het bed toe, zodat ik de schets goed kon bekijken, in stilte dankbaar dat Rachel mijn rol op zich nam om mijn moeder door de chemokuur te loodsen.

'Je ziet er goed uit,' zei Rachel een paar minuten later tegen mij. 'Je haar zit goed en ik vind vooral dat diamantje in je wenkbrauw leuk.' Ze knipoogde weer.

Ik keek haar hulpeloos aan. Ik zag er helemaal niet 'goed' uit, zelfs niet met een wenkbrauwpiëcing. Ik was nog geen één meter zeventig en woog ruim tachtig kilo. Ma en Rachel, die zagen er fantastisch uit. Ik bedoel goed gekleed, harmonieus, verzorgd – en slank. Het was niet te geloven: mijn moeder had kanker en ze zag er heel wat beter uit dan ik.

'En jou hebben ze heel mooi opgeknapt,' ging Rachel verder tegen haar vriendin. 'We zullen nooit meer kunnen zeggen dat je geen voor-komen hebt.'

'Moet je nagaan, op je zesenvijftigste in de puberteit!' grapte mijn moeder.

'Je verdient het om er goed uit te zien, Swan. Na alles wat je hebt mee-gemaakt.'

Mijn moeder keek even weg, pakte Rachels hand en glimlachte. 'Dokter Stern zei dat hij mijn borsten zo kon maken als ik wilde. Hij heeft prachtig werk geleverd.'

'Dat kun je wel zeggen.' De twee giechelden als schoolmeisjes.

Ik wilde Rachel wel omhelzen omdat ze zo precies wist wat ze tegen mijn moeder moest zeggen. Ik had er juist altijd een handje van het verkeerde eruit te gooien.

'Dus jullie gaan naar Europa.' Rachel wendde zich weer tot mij.

Ik knikte. 'Ja. Als de dokter het goedvindt.' Daar ging ik alweer met mijn verkeerde opmerkingen.

'Hij vindt het wel goed,' zei ma.

Ik voelde me weer opgelaten en vroeg plotseling aan Rachel: 'Waarom ga je niet mee?'

Ze lachte. 'Je moeder en ik hebben elkaar bijna vermoord op onze eerste Europese reis.'

‘Klopt,’ beaamde mijn moeder lachend. ‘Maar uiteindelijk ging het beter.’

‘Herinner je je onze eerste dag in Florence nog?’ vroeg Rachel.

‘De Piazza della Signoria – mijn eerste glimp van de mannelijke anatomie!’ Ze lachten hartelijk.

‘Ik verlang er echt naar dat we met zijn tweetjes gaan, Ellie.’

Ik voelde het bloed naar mijn wangen stijgen. ‘Dat zou ook fantastisch zijn, ma, als ik vrij kan krijgen. Dat ligt niet zo makkelijk, weet je.’

Ze keek een ogenblik verdrietig. ‘Ik weet het, liefje.’

Ik voelde me in de verdediging gedrongen, hoewel haar ogen niets anders dan medeleven toonden. Ik wilde haar medeleven niet.

Jamal gaat laat in juli op vakantie, en Jasmine heeft de laatste twee weken van augustus aangevraagd. Dat betekent dat ik begin augustus vakantie kan nemen, maar niet langer dan twee weken.’

‘Ben jij nog steeds serveerster in dat kleine, trendy restaurant in de binnenstad?’ vroeg Rachel.

‘Ja, Jeremy’s.’

‘Precies, Jeremy’s.’ Ze lachte. Jamal en Jasmine werken samen met jou bij Jeremy’s. Het verbaast me dat je je naam niet hoefde te veranderen in Jennifer. Maar natuurlijk kun je wel vrij krijgen, Ellie. Ik denk dat er heel wat gegadigden in de rij staan om avonddiensten te draaien in een van de beste restaurants in de binnenstad van Atlanta.’

‘Het restaurant is prima,’ merkte mijn moeder op. ‘Ik bedoel, de klanten zijn een beetje anders...’

‘Ze bedoelt dat de jongeren die er komen blauw haar hebben en navelpiercings – die ze graag willen laten zien. Onze klanten komen uit de dotcom gemeenschap – je weet wel, die jongens die van de ene dag op de andere miljonair werden.’

‘Niets mee aan de hand, Ellie. Ik lever geen kritiek op de klanten. Maar het is nu eenmaal niet het veiligste deel van de stad. Weet je nog van die moord vorig jaar? Je vader en ik maken ons zorgen, vooral als jij de late dienst hebt.’

‘En dat is in de zomer vijf avonden per week,’ zei ik tussen neus en lippen door tegen Rachel.

‘Geweldig,’ antwoordde zij. ‘Denk je niet dat het verstandig is om eens naar iets anders uit te kijken?’

Mijn moeder schoot mij te hulp. 'Ja, maar Rachel, heb ik je niet verteld dat Ellie weer naar school gaat? Ze had de laatste drie trimesters gemiddeld een acht. Ze wil de opleiding voor dierenarts gaan doen.'

'Aha, dat is goed nieuws. Wanneer heb je dat besloten?'

'Ooit,' zei ik schouderophalend. 'Ergens dit jaar.'

'Blij het te horen. Jij wordt een fantastische dierenarts, Ellie! Je hebt al heel wat ervaring opgedaan met al die zwerfdieren die jullie thuis opvingen. Ik herinner me hoe je de ene hond na de andere oplapte als klein kind. Hoe heette dat kleintje ook weer? Dilly?'

'Daisy.'

'Daisy. Dat arme beest. Jij en Trixie hadden er altijd een handje van om de ernstigste gevallen uit het asiel op te vangen.'

'En ze hebben het allemaal gered,' voegde ik er trots aan toe.

'Precies. Jij bent een geboren dierenarts.'

'Ik moet naar huis,' zei ik opgelucht toen de verpleegster vertelde dat mijn moeder kon gaan.

'O nee, daar komt niets van in!' Rachel greep me bij mijn pols. 'Jij en ik nemen je moeder mee uit lunchen.'

'Lunchen?' Ik trok mijn neus op.

'Maar ik heb helemaal geen smaak, dat heb ik je toch gezegd,' protesteerde moeder.

'We gaan naar het Swan Coach House voor een lunch, en daarmee uit! Geen maren en mitsen, we gaan.' Ze keek op haar horloge. 'Trixie heeft een tafel gereserveerd en wacht al op ons.'

Het Swan Coach House was een damesrestaurant in Buckhead, de rijke wijk van Atlanta in het noordwesten van de stad. Het was gevestigd in het voormalige koetshuis van de statige villa Swan House. Toen de villa in de jaren 1960 een historisch monument werd, werden er in het koetshuis een restaurant, souvenirwinkel en kunstgalerie geopend.

Ik was mijn 'carrière' als serveerster een paar jaar geleden in het Coach House begonnen. Volgens het familieverhaal schilderde mijn moeder het echte Swan House en kreeg er dik voor betaald, terwijl ik mijn onderhoud bij elkaar moest schrapen uit de fooien van de gierige rijkards van Buckhead.

'Weet je nog dat papa en oom Jimmy bij ons in het restaurant kwa-

men en hun jasjes vergeten waren? Ze moesten van die vreselijke sportjasjes uit de jaren vijftig aan die ze daar voor noodgevallen hadden klaarliggen!’ vertelde mijn moeder haast giechelend. ‘De mouwen kwamen bij Jimmy niet verder dan zijn ellebogen.’

‘En die keer dat die dame jouw handtekening wilde, Swannee, en een schets van een zwaan op haar servet,’ zei Rachel. ‘Je maakte de schets, maar er bleek een vlek op het servet te zitten, precies onder de staart van de zwaan, zodat het leek dat hij alles onder had geplast.’

Ze lachten zo hartelijk dat ik ook nog maar een duit in het zakje deed. ‘Of mijn eerste dag op het werk daar: ik liet een dienblad met zes drankjes vallen. Het is een wonder dat ik mocht blijven!’

Ik zag nog steeds hoe ik, onwennig in mijn nieuwe polyester uniform, te ver over een tafel boog en het dienblad op mijn linkerhand wanhopig in evenwicht probeerde te houden. Plotseling begonnen de glazen met de ijskoude drankjes te schuiven en voordat ik het dienblad met mijn rechterhand kon vastgrijpen, knalden ze op de tafel en over de verbijsterde gasten.

Toen we bij het Coach House aankwamen – moeder reed met Rachel mee en ik volgde in mijn eigen auto – zag ik Trixie binnen wachten. Zij was mijn grootmoeder, of eigenlijk mijn stiefgrootmoeder, van bijna tachtig jaar oud. Ze droeg een rood mantelpakje met witte stippen, een rode hoed en bijpassende rood-witte schoenen in Franse stijl. Ze was klein, slank en elegant, en ze kauwde kauwgom. Sinds het roken uit de gratie was, probeerde zij steeds te stoppen. Ze droeg nicotinepleisters, gebruikte kauwgom en had altijd M&M’s bij zich, ‘voor het geval ik behoefte krijg’.

‘Kijk kijk, wat een plaatje!’ riep ze vrolijk uit.

In haar langgerekte, sappig zuidelijke accent bevatte de zin minstens twintig lettergrepen. Je hoorde het steeds minder in Atlanta, en ik kon er altijd volop van genieten.

‘Ellie, wat heerlijk om je te zien, liefje.’ Ze keek Rachel aan. ‘Ik zie dat je gezond en wel bent overgekomen. Je ziet er erg New Yorks uit. En Swannee, lieverd, wat een schitterende sjaal. Precies jouw kleur!’

‘Ja, hé?’ lachte moeder. ‘Ik vind hem mooi, ook al dacht mijn kamergenote er vanmorgen anders over. Ze zei dat hij dezelfde kleur had als de

jurk van het bruidsmisje van haar dochter: babypoep-groen noemde ze het.'

Ze begonnen alle drie hartelijk te lachen en tot mijn eigen verbazing lachte ik mee. De andere keurig nette dames die op tafeltjes wachtten, wierpen ons afkeurende blikken toe.

Maar het voelde goed.

Ik vond het leuk in het Coach House te eten, ook al was het heel anders dan waar ik gewoonlijk heenging. De muren van de grote eetzaal hadden helder roze en paarse vlekken, met rode en oranje bloemmotieven en gaven het restaurant een vrolijke, vrouwelijke atmosfeer. Het eten beviel me er ook goed, ook al had ik de 'Swan Special' misschien al honderd keer gehad.

'Meisjes,' zei Rachel met een gemaakt zuidelijk accent, 'wat zal het zijn? Wat dachten jullie van de 'Swan Special'? Twee van die kleine deegkommetjes, vol met zelfgemaakte kipsalade en heerlijke kaasstengels en dan die verleidelijke fruitsalade.'

'Dat neem ik in ieder geval,' zei Trixie, wie het water al in de mond liep.

Mijn moeder bekeek het menu dat ze inmiddels al uit haar hoofd moest kennen. 'Nou ja, dan neem ik dat ook maar,' zei ze. 'Het heeft ook geen zin iets anders te proberen, want...'

'...ik heb toch geen smaak,' vulde Rachel aan.

'Precies.'

Tegen het eind van de maaltijd, toen we de kipsalade, de fruitsalade en de kaasstengels op hadden – behalve mijn moeder, die echt geen trek had en vrijwel alles op haar bord liet liggen – vroeg Trixie: 'Dus dit was je laatste chemokuur. Wat zei de dokter, Swannee?'

'Hij wil me over drie weken zien voor controle. Hij weet dat ik van plan ben in augustus met Ellie naar Europa te gaan.' Ze keek me liefdevol aan.

'Kijk eens aan, dat is geweldig!' zei Trixie. Ze greep in haar rood-witte handtas, pakte een stukje kauwgom en vervolgens haar mobiele telefoon. 'Ik zal Thomas maar even bellen.' Ze hield het apparaatje dicht voor haar gezicht en tuurde vanachter haar brillenglazen naar de cijfertjes die ze enthousiast intoetste. Trixie was altijd met haar tijd meegegaan.

'Thomas, hallo, wil je zo goed zijn me even op te halen? Ja, ik wacht buiten.'

Gewoonlijk liep zij terug van haar lunch in het Coach House, maar nu belde ze Thomas, het manusje-van-alles van mijn grootouders, zoals Trixie hem noemde. Hij was zesentwintig en had drie jaar lang zijn eigen timmerbedrijf gehad voordat hij besloot verder te studeren aan de technische universiteit van Georgia. Hij keerde dus terug naar de schoolbanken en verdiende wat bij door Trixie en grootvader JJ bij te staan als chauffeur en met 'algemeen onderhoud', wederom een uitdrukking van Trixie.

'Ga je nog even mee, Swannee?' vroeg Trixie. 'Je vader zou je heel graag willen zien.'

Mijn grootvader was tachtig en kon niet meer autorijden. Hij golfde nog wel, op zijn manier, door met zijn putter te oefenen in het kantoor van zijn grote huis aan Andrews Drive, op drie minuten afstand met de auto.

Mijn moeder zette haar pruik recht. 'Natuurlijk, Trix. Maar misschien doe ik wel een dutje op de veranda, als je het niet erg vindt.'

'Uitstekend! Nou, dan kunnen we maar beter opstappen, want Thomas is er zo. Hij rijdt als een maniak,' fluisterde ze, over haar bril heen kijkend. 'Wees voorzichtig op dat werk van jou, Ellie. Je weet dat ik mijn hart vasthoud met al de misdaad in die buurt, en die moord van vorig jaar.' Ze kuste me op mijn wang. 'Heerlijk om je weer te zien, Rachel. Blijf je nog even in Atlanta?'

'Een paar dagen. Ik logeer bij mijn ouders en kom nog wel op bezoek.'

'Daar reken ik op.'

Nadat mijn moeder en Trixie vertrokken waren, gingen Rachel en ik in de geschenkenwinkel van het Coach House kijken. Het stond vol met smaakvol porselein, allerlei zilveren accessoires, kookboeken met zuidelijke recepten, pakketjes fleurige servetten, zeep, badschuim en babykleertjes die een fortuin kostten.

'Wanneer is Abbie uitgeteld?'

'September.'

'En Nan?'

'O, niet voor januari, dacht ik.'

'Ik moet eigenlijk iets voor Abbies baby uitzoeken nu ik hier ben. Vind je deze niet schattig? Met die zachte konijntjes erop? Weet je

zuster al of het een jongen of een meisje wordt?’

‘Weer een zoon. Zestien maanden na de eerste. Ze is niet goed wijs.’

Rachel kocht het zachte pakje voor een astronomisch bedrag en stak vervolgens haar arm door de mijne. ‘Wat ga jij nu doen? Heb je zin om even door de tuin te wandelen?’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Als je dat wilt. Maar ik moet wel vrij snel naar huis. Ik begin om vier uur.’

We liepen over de oprijlaan naar het Swan House, dat als een overblijfsel uit een andere tijd sereen tussen de eiken, bitternoten en grote magnolia’s stond. Het was een Italiaanse, landelijke villa, of iets in die geest. Het interieur was indrukwekkend, maar ik gaf de voorkeur aan de tuinen om het huis heen.

Aan de westzijde lagen dichte bossen met veel wandelpaden. Aan de andere kant van het dichte gebladerte lag het huis van grootvader JJ en Trixie. Rachel en ik passeerden een pad dat naar het ‘Victoriaanse speelhuis’ liep en gingen de tuin met buxshout in, naast het overwelfde portaal van het Swan House.

‘Gaat het goed met je, meid?’ vroeg Rachel.

‘Prima,’ zei ik kort. ‘Geweldig. Echt.’

‘Dat klinkt niet erg overtuigend.’

‘Maak je er maar geen zorgen over, Rachel.’

‘Kijk je niet uit naar die reis?’

‘Och, jawel.’

Ze pakte mijn hand. ‘Niet echt, hé?’

‘Nee, niet echt.’

‘En waarom niet?’ We gingen op de stenen bank in de tuin zitten.

‘Ik kan wel vijftig anderen bedenken met wie ik Europa liever ga bekijken dan met ma.’

Rachel sloeg haar armen over elkaar en leunde voorover. ‘Waarom zeg je dat?’

‘Je weet toch hoe verschillend we zijn. Haar leven is te perfect. Ik kan er niets mee.’

Rachel kneep haar ogen half dicht. ‘Perfect? Zei je perfect? Neem me niet kwalijk, maar wat weet jij over het leven van je moeder?’

Ik vond het een beetje een vreemde opmerking, maar Rachel keek mij intens en haast kwaad aan, dus ik ging erop in. ‘Ze is heel gelukkig

getrouwd, ze is mooi, ze heeft genoeg geld en ze is een beroemde kunstenaar. Ze reist veel en haar man is nog altijd stapelverliefd op haar. Ze heeft fantastische vrienden en vriendinnen en twee van haar kinderen zijn ook nog perfect opgegroeid.’

‘Juist.’

Ik stond op en liep weg, maar Rachel kwam achter mij aan.

‘Je moeder heeft je nodig, Ellie.’

Ik keek haar uitdagend aan. ‘O ja, Rachel? Waarvoor dan? Jij weet toch hoeveel ellende er tussen mijn moeder en mij geweest is? Het leven is makkelijker als ik gewoon bij haar uit de buurt blijf. Ik weet alles wat ik moet weten over haar leven.’

‘Dat denk ik niet.’

Ik keek haar recht in de ogen. ‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Ik denk dat jij diep van binnen veel meer over dat “perfecte leven” van je moeder wilt weten. Je wilt weten hoe zij het gerooid heeft – hoe zij zichzelf overeind heeft gehouden en een respectabele, vreedzame vrouw kon worden, een zegen voor de maatschappij. Want om je de waarheid te zeggen, ik ken niemand die een moeilijker leven heeft gehad. Maar zij klaagt niet, zelfs niet nu de kanker haar lichaam aantast.’ Rachels stem werd een fluistering. ‘Er is een heleboel dat jij niet weet over je moeder, meisje. Of dat je liever maar negeert.’

Ik begon te protesteren, maar Rachel legde me het zwijgen op.

‘Ik zou niet te lang wachten, Ellie. Misschien heb je niet zoveel tijd meer.’